

TRONDHEIM KOMMUNE

Bystyresekretariatet

Det Kongelige Kommunal- og
regionaldepartement
Postboks 8112 Dep

N-0032 OSLO

Vår saksbehandler
Kari Aarnes

Vår ref.
10 /25319/010//&13
oppgis ved alle henv.

Deres ref.
10/1235-1 MAR

Dato
18.08.2010

Høring - DIFI rapport om sentral valgenhet

Vedlagt oversendes Trondheim kommunes høring om rapport om sentral valgenhet. Høringen ble behandlet av formannskapet i møte 18.08.2010.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Rita Ottervik
ordfører

Kari Aarnes
leder

Vedlegg: Formannskapets saksfremstilling og saksprotokoll i sak 223/10

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet
Møtedato: 18.08.2010
Sak: 223/10

Resultat: Behandlet
Arkivsak: 10/25319
Tittel: SENTRAL STATLIG VALGENHET - HØRING

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Trondheim kommune viser til høringsbrev datert 11.5.2010 og avgir følgende uttalelse til DIFI rapport om sentral valgenhet:

Trondheim kommune mener det er prinsipielt riktig å skille ut operative funksjoner fra et politisk ledet departement. Dette handler ikke om hvorvidt det kan foreligge noen som helst mistanke om misbruk av makt, men rett og slett om befolkningens tillit til demokratiet. All erfaring tyder på at denne tilliten er stor i Norge, og det er en viktig oppgave å sørge for at det forblir slik også i framtida. Upartiskhet i alle ledd er et viktig moment i den forbindelse.

En sentral valgenhet må imidlertid ikke gå på bekostning av et annet fundamentalt prinsipp, nemlig det kommunale selvstyret. Kommunenes ansvar for valg, slik det framgår av valgloven, må hele tiden ligge til grunn for arbeidet. Enheten må ha et nært samarbeid med kommuner og fylkeskommuner, slik at lokalt nivå kan være premissleverandører for utvikling av valg i Norge.

Vi forutsetter videre at dette ikke representerer en oppbygging av nytt statlig byråkrati, men en samling av arbeidsoppgaver som i dag utføres av andre aktører, inkludert kommersielle aktører.

Under forutsetning av at dette blir lagt til grunn, vil vi støtte forslaget om en sentral valgenhet.

Når vi kommer til de praktiske sidene av forslaget, ser vi mange fordeler. En egen valgenhet vil i større grad enn et departement kunne bygge opp en kompetanse som vil styrke sikkerheten rundt valg. En stadig større bruk av elektroniske løsninger stiller økende krav til kompetanse innenfor IT-systemer. I de fleste norske kommuner gjennomføres valget elektronisk fra manntall til valgoppgjør, for mange også inkludert maskinell telling av sedler. Manglende kompetanse vil lett kunne gå på bekostning av sikkerhet, og dermed true tilliten til demokratiet. Det planlagte forsøket med stemmegivning over internett vil forsterke kravet til IT-kompetanse.

En sentral valgenhet må være stor nok til å kunne være et senter for kompetanse innen de områdene som er viktig med hensyn til valg. I tillegg til IT vil det for eksempel kunne dreie

seg om informasjon og jus. Enheten må også ha medarbeidere med solid erfaring fra valgarbeid på kommunenivå. Dette er ikke minst viktig i forhold til enhetens funksjon som ansvarlig for opplæring av valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner.

Enheten vil også kunne koordinere oppgaver der slikt er naturlig. Et eksempel her er elektronisk valgsystem, der kommunene i mange år har brukt store ressurser på omfattende innkjøpsprosesser.

Når det gjelder lokalisering av enheten, er vi enige i de vurderingene som gjøres i rapporten vedrørende hensyn til kommunikasjon, kompetanse og samlokalisering. Trondheim er et av flere steder i Norge som vil kunne tilfredsstillende de nevnte kriteriene.

Aase Sætran
Setteordfører

Kari Aarnes

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Sakspapirer for Formannskapet

Saksnr.: Utvalg
223/10 Formannskapet

Møtedato
18.08.2010

SENTRAL STATLIG VALGENHET - HØRING

Arkivsaknr.	Saksbehandler:	Møtedato:	Møtesaksnr.
10/25319	Øyvind Øyen	18.08.2010	223/10

Forslag til vedtak:

Trondheim kommune viser til høringsbrev datert 11.5.2010 og avgir følgende uttalelse til DIFI rapport om sentral valgenhet:

Trondheim kommune mener det er prinsipielt riktig å skille ut operative funksjoner fra et politisk ledet departement. Dette handler ikke om hvorvidt det kan foreligge noen som helst mistanke om misbruk av makt, men rett og slett om befolkningens tillit til demokratiet. All erfaring tyder på at denne tilliten er stor i Norge, og det er en viktig oppgave å sørge for at det forblir slik også i framtida. Upartiskhet i alle ledd er et viktig moment i den forbindelse.

En sentral valgenhet må imidlertid ikke gå på bekostning av et annet fundamentalt prinsipp, nemlig det kommunale selvstyret. Kommunenes ansvar for valg, slik det framgår av valgloven, må hele tiden ligge til grunn for arbeidet. Enheten må ha et nært samarbeid med kommuner og fylkeskommuner, slik at lokalt nivå kan være premissleverandører for utvikling av valg i Norge.

Vi forutsetter videre at dette ikke representerer en oppbygging av nytt statlig byråkrati, men en samling av arbeidsoppgaver som i dag utføres av andre aktører, inkludert kommersielle aktører.

Under forutsetning av at dette blir lagt til grunn, vil vi støtte forslaget om en sentral valgenhet.

Når vi kommer til de praktiske sidene av forslaget, ser vi mange fordeler. En egen valgenhet vil i større grad enn et departement kunne bygge opp en kompetanse som vil styrke sikkerheten rundt valg. En stadig større bruk av elektroniske løsninger stiller økende krav til kompetanse innenfor IT-systemer. I de fleste norske kommuner gjennomføres valget elektronisk fra manntall til valgoppgjør, for mange også inkludert maskinell telling av sedler. Manglende kompetanse vil lett kunne gå på bekostning av sikkerhet, og dermed true tilliten til demokratiet. Det planlagte forsøket med stemmegivning over internett vil forsterke kravet til IT-kompetanse.

En sentral valgenhet må være stor nok til å kunne være et senter for kompetanse innen de områdene som er viktig med hensyn til valg. I tillegg til IT vil det for eksempel kunne dreie

seg om informasjon og jus. Enheten må også ha medarbeidere med solid erfaring fra valgarbeid på kommunenivå. Dette er ikke minst viktig i forhold til enhetens funksjon som ansvarlig for opplæring av valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner.

Enheten vil også kunne koordinere oppgaver der slikt er naturlig. Et eksempel her er elektronisk valgsystem, der kommunene i mange år har brukt store ressurser på omfattende innkjøpsprosesser.

Når det gjelder lokalisering av enheten, er vi enige i de vurderingene som gjøres i rapporten vedrørende hensyn til kommunikasjon, kompetanse og samlokalisering. Trondheim er et av flere steder i Norge som vil kunne tilfredsstillende de nevnte kriteriene.

Saksframlegg

SENTRAL STATLIG VALGENHET - HØRING

Arkivsaksnr.: 10/25319

Forslag til vedtak:

Trondheim kommune viser til høringsbrev datert 11.5.2010 og avgir følgende uttalelse til DIFI rapport om sentral valgenhet:

Trondheim kommune mener det er prinsipielt riktig å skille ut operative funksjoner fra et politisk ledet departement. Dette handler ikke om hvorvidt det kan foreligge noen som helst mistanke om misbruk av makt, men rett og slett om befolkningens tillit til demokratiet. All erfaring tyder på at denne tilliten er stor i Norge, og det er en viktig oppgave å sørge for at det forblir slik også i framtida. Upartiskhet i alle ledd er et viktig moment i den forbindelse.

En sentral valgenhet må imidlertid ikke gå på bekostning av et annet fundamentalt prinsipp, nemlig det kommunale selvstyret. Kommunenes ansvar for valg, slik det framgår av valgloven, må hele tiden ligge til grunn for arbeidet. Enheten må ha et nært samarbeid med kommuner og fylkeskommuner, slik at lokalt nivå kan være premissleverandører for utvikling av valg i Norge.

Vi forutsetter videre at dette ikke representerer en oppbygging av nytt statlig byråkrati, men en samling av arbeidsoppgaver som i dag utføres av andre aktører, inkludert kommersielle aktører.

Under forutsetning av at dette blir lagt til grunn, vil vi støtte forslaget om en sentral valgenhet.

Når vi kommer til de praktiske sidene av forslaget, ser vi mange fordeler. En egen valgenhet vil i større grad enn et departement kunne bygge opp en kompetanse som vil styrke sikkerheten rundt valg. En stadig større bruk av elektroniske løsninger stiller økende krav til kompetanse innenfor IT-systemer. I de fleste norske kommuner gjennomføres valget elektronisk fra manntall til valgoppgjør, for mange også inkludert maskinell telling av sedler. Manglende kompetanse vil lett kunne gå på bekostning av sikkerhet, og dermed true tilliten til demokratiet. Det planlagte forsøket med stemmegivning over internett vil forsterke kravet til IT-kompetanse.

En sentral valgenhet må være stor nok til å kunne være et senter for kompetanse innen de områdene som er viktig med hensyn til valg. I tillegg til IT vil det for eksempel kunne dreie seg om informasjon og jus. Enheten må også ha medarbeidere med solid erfaring fra valgarbeid på kommunenivå. Dette er ikke minst viktig i forhold til enhetens funksjon som ansvarlig for opplæring av valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner.

Enheten vil også kunne koordinere oppgaver der slikt er naturlig. Et eksempel her er elektronisk valgsystem, der kommunene i mange år har brukt store ressurser på omfattende innkjøpsprosesser.

Når det gjelder lokalisering av enheten, er vi enige i de vurderingene som gjøres i rapporten vedrørende hensyn til kommunikasjon, kompetanse og samlokalisering. Trondheim er et av flere steder i Norge som vil kunne tilfredsstille de nevnte kriteriene.

Saksutredning:

Bakgrunn

Direktoratet for IKT og forvaltning (DIFI) har på oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) laget en utredning for etablering av en sentral valgenhet i Norge. KRD har sendt utredningen på høring med frist 1. september 2010.

Følgende momenter ligger til grunn for forslaget om å etablere en ny enhet:

- Større avstand mellom politisk ledelse og administrativt valgarbeid.
- Styrking av det operative valgarbeidet som følge av utviklingen på området.
- Gi departementet muligheter for å konsentrere arbeidet om prinsipielle spørsmål.

Rapporten fra DIFI gjennomgår nåværende valgadministrasjon i Norge, samt i korte trekk ordningene i Sverige og Danmark. Deretter vurderes endringsbehov og hvilke hensyn som bør tas ved utformingen av en slik enhet.

I gjennomgangen av endringsbehov (jfr punktene ovenfor) nevnes spesielt den store økningen i bruk av IT-løsninger i valgarbeidet. De aller fleste kommunene bruker elektronisk manntall, mange bruker også elektroniske løsninger til telling og valgoppgjør. For å imøtekomme behovene utvikles det nå et nasjonalt valgdatasystem. Den kompetansen og operative kapasiteten som er nødvendig for å møte disse utfordringene, er det mer naturlig å utvikle i en egen enhet enn i et departement. Det nevnes også at en valgenhet vil være mer egnet til å gjennomføre forsøk i forbindelse med utvikling av valg.

Som aktuelle oppgaver nevner rapporten:

- Forvaltning og drift av sentralt valgdatasystem, som blant annet inkluderer manntall
- Sekretariat for riksvalgstyret, herunder oppgjøret for fordeling av utjevningsmandater
- Konsekvensvurderinger og tilrådinger i forbindelse med endringer i lov og forskrift
- Lov- og forskriftstolkninger i enkeltsaker
- Forvaltning av teknisk orienterte forskrifter (lov- og forskriftsforvaltning beholdes i utgangspunktet i departementet)
- Beredskap knyttet til valggjennomføring
- Forvaltning av budsjettet for valggjennomføring
- Fastsetting av formularer for valgprotokoller
- Informasjon og veiledning om teknisk-praktiske sider ved valgavvikling (for eksempel når, hvor og hvordan man kan avgi stemme)
- Koordinere opplæring av valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner
- Valgevaluering
- Forsøksvirksomhet
- Bestilling og oppfølging av forskning om valg
- Tildeling av tilskudd til organisasjoner som ønsker å informere og stimulere til økt valgdeltakelse
- Mulig sekretariatsfunksjon for en eventuell egen sentral klagenemnd

Rapporten gjennomgår også de hensyn som må tas ved organisering av en ny valgenhet. Sentrale vurderinger her gjelder graden av politisk styring vurdert mot uavhengighet og faglighet. Dette er vurderinger som gjelder generelt i forvaltningen, men rapporten understreker at når det gjelder valg, må hensynet til uavhengighet av politisk ledelse veie tungt.

Trondheim kommune

Det foreslås derfor en direktoratsrolle med avskjæring av departementets instruksjonsmyndighet når det gjelder enkeltvedtak. Størrelsen anslås til 13-15 ansatte med en direktør på åremål. Rapporten peker også på faglige og administrative fordeler ved å legge valgenheten til en eksisterende statlig virksomhet som har administrative rutiner, datasystemer og andre nødvendige administrative løsninger på plass.

Lokalisering er også grundig drøftet, spesielt i forhold til kompetanse, samlokalisering, kommunikasjonsmidler og avstand fra Oslo. Det siste er relevant dersom man vil overføre viktig kompetanse i departementet til den nye enheten.

Lenke til høringsdokumenter på KRDs nettsider:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/dok/hoeringer/hoeringsdok/2010/Horing---Valgets-kval-Utredning-for-etablering-av-en-sentral-valgenhet/Horingsbrev.html?id=604678>

Vurdering:

Hovedprinsippet i saken, å skille ut operative valgfunksjoner fra et politisk ledet departement, er i seg selv et godt argument for å støtte opprettelsen av en sentral valgenhet.

Videre er det positivt at valgarbeid i Norge styrkes og samordnes. Her er det imidlertid viktig at man har en klar forståelse av statens rolle i forhold til kommuner og fylkeskommuner, slik det blant annet framgår av valgloven. Valgenhetens arbeid må hele tiden skje i nært samarbeid med de lokale aktørene og ikke representere en oppbygging av nytt statlig byråkrati. Det kommunale selvstyret må ikke rokkes ved.

Mye tyder på at departementet deler dette synet. Det er allerede et godt samarbeid mellom KRD og organisasjonen valgforum, som består av valgmedarbeidere i kommunene og fylkeskommunene. Dette samarbeidet skal videreføres i den nye valgenheten, slik at lokalt nivå vil kunne være premissgivere i utviklingen av valg i Norge. Utvikling og forbedring av valg vil i siste instans avhenge av kompetansen i kommunene. Samarbeidet mellom KRD og valgforum har ikke minst valgopplæring som hovedfokus.

Videre ser det ikke ut til at det skal bygges opp særlig mye nytt byråkrati. De arbeidsoppgavene som er nevnt i rapporten, utføres i dag stort sett enten av KRD eller av kommersielle aktører innen IT-bransjen. Opprettelsen av en ny enhet kan ses på som en konsekvens av de siste års sterkere satsing på utvikling av valg fra KRDs side. Dette har til dels handlet om å være ledende i en teknologisk utvikling som hittil har vært styrt av andre, men også et ønske om oppfølging av anmodninger og kommentarer fra OSSE og andre internasjonale valgobservatører.

KRDs økte engasjement innen valg har konkret blant annet dreid seg om bedre manntallstjenester, noe som er avgjørende for kommunenes arbeid. Videre arbeides det med et nasjonalt valgdatasystem. Det vil spare blant annet Trondheim kommune for mye arbeid med omfattende innkjøpsprosesser.

Lokalisering av valgenheten drøftes i rapporten, og Trondheim innehar de funksjoner som omtales som kriterier for lokalisering. Dersom en slik enhet legges til en annen kommune/del av Norge enn Oslo-området, bør derfor Trondheim i høyeste grad være aktuell.

Konklusjon:

Det foreslås at formannskapet i Trondheim avgir følgende uttalelse:

Trondheim kommune viser til høringsbrev datert 11.5.2010 og avgir følgende uttalelse til DIFI-rapporten om sentral valgenhet:

Trondheim kommune

Trondheim kommune mener det er prinsipielt riktig å skille ut operative funksjoner fra et politisk ledet departement. Dette handler ikke om hvorvidt det kan foreligge noen som helst mistanke om misbruk av makt, men rett og slett om befolkningens tillit til demokratiet. All erfaring tyder på at denne tilliten er stor i Norge, og det er en viktig oppgave å sørge for at det forblir slik også i framtida. Upartiskhet i alle ledd er et viktig moment i den forbindelse.

En sentral valgenhet må imidlertid ikke gå på bekostning av et annet fundamentalt prinsipp, nemlig det kommunale selvstyret. Kommunenes ansvar for valg, slik det framgår av valgloven, må hele tiden ligge til grunn for arbeidet. Enheten må ha et nært samarbeid med kommuner og fylkeskommuner, slik at lokalt nivå kan være premissleverandører for utvikling av valg i Norge.

Vi forutsetter videre at dette ikke representerer en oppbygging av nytt statlig byråkrati, men en samling av arbeidsoppgaver som i dag utføres av andre aktører, inkludert kommersielle aktører.

Under forutsetning av at dette blir lagt til grunn, vil vi støtte forslaget om en sentral valgenhet.

Når vi kommer til de praktiske sidene av forslaget, ser vi mange fordeler. En egen valgenhet vil i større grad enn et departement kunne bygge opp en kompetanse som vil styrke sikkerheten rundt valg. En stadig større bruk av elektroniske løsninger stiller økende krav til kompetanse innenfor IT-systemer. I de fleste norske kommuner gjennomføres valget elektronisk fra manntall til valgoppgjør, for mange også inkludert maskinell telling av sedler. Manglende kompetanse vil lett kunne gå på bekostning av sikkerhet, og dermed true tilliten til demokratiet. Det planlagte forsøket med stemmegivning over internett vil forsterke kravet til IT-kompetanse.

En sentral valgenhet må være stor nok til å kunne være et senter for kompetanse innen de områdene som er viktig med hensyn til valg. I tillegg til IT vil det for eksempel kunne dreie seg om informasjon og jus. Enheten må også ha medarbeidere med solid erfaring fra valgarbeid på kommunenivå. Dette er ikke minst viktig i forhold til enhetens funksjon som ansvarlig for opplæring av valgansvarlige i kommuner og fylkeskommuner.

Enheten vil også kunne koordinere oppgaver der slikt er naturlig. Et eksempel her er elektronisk valgsystem, der kommunene i mange år har brukt store ressurser på omfattende innkjøpsprosesser.

Når det gjelder lokalisering av enheten, er vi enige i de vurderingene som gjøres i rapporten vedrørende hensyn til kommunikasjon, kompetanse og samlokalisering. Trondheim er et av flere steder i Norge som vil kunne tilfredsstille de nevnte kriteriene.

Trondheim 6. august 2010

Rita Ottervik
ordfører

Kari Aarnes
sekretariatsleder

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Vedlegg: Høringsbrev fra KRD datert 11.5.2010 med vedlagt rapport.